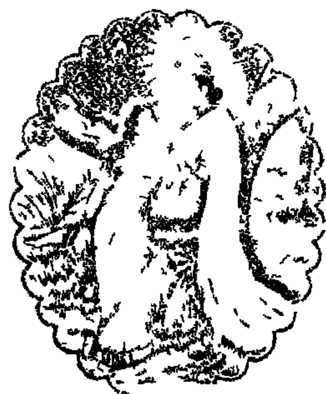
કાઠીયાવાડી કોયલ

— અથવા —

સંગીત ગઝલ સંગ્રહ

પ્રકાશક—ડે–૧, હરિલાલ અને પ્રાણલાલ
બુકસેલર્સ.
ઠેકાણું—સ્ટેશન રોડ—સુરત.

કીમત ૦–૨–૦

કાઠીયાવાડી કોયલ.

વીર કુણાલ— રાગ—ગઝલ

જોયો જમાનો આ કલિનો, પાપનો વિસ્તાર છે,
જ્યાં ત્યાં જગતમાં પાપનો, જામી રહેયો અધિકાર છે
સારા વીચારો આય ખત્તાં, દુર્જનો પુંજાય જ્યા,
મરવા પછી સદ્‌ગુણ ગણે, દુનીયા અજબ નાદાર છે!
સતયુગ જાતાં ધર્મને, દ્વાપર જતા યજ્ઞો ગયા,
ત્રેતા જતા તીર્થો ગયા, કલિમાં કપટ ભંડાર છે!
માતા વિષયના પ્યારથી, સુપુત્રને ચહાનાર છે,
ભોળા કરવે કૃત્ય કામી, પ્યારરે ધિક્કાર છે!

બુદ્ધદેવ— રાગ—ગઝલ—કવ્વાલી.

પડતી હવે મુજને ખબર, દુઃખ, જ્યારે હર્ષ નહિ,
આ જગતની જંજાળની, ચતુરાઇ તે દીઠી નહિ,
જ્યા પ્રેમ મારો ઝગહળે, ત્યાં તે દીધો બદલો ખરો,
ઘરબારને છોડયા વિના, મુક્તિ કશી સુઝી નહિ,
હવે તો જો જરા જાગી (૨)
ચોળી વિભૂતિ અંગ, બન્યો શું યોગી (૨) સમાધી જૂઠી દે ત્યાગી (૨) હવે.
વિલાસી મહેલના વાસી, તને આ શી લગન લાગી? (૨)
મધુરા પુષ્પને ત્યાગી, અહીં કંટા શું હીન ભાગી (૨)—હવે તો.
ઉંડી આશ ધારીને, મે, તારો સંગ કીધો તો (૨)
બાહ્યો દઇ ભુલાવી ઓ! વિરાગી શું ગયો ત્યાગી (૨)—હવે તો.

વીર કુણાલ— રાગ-ગઝલ

સમય જો હોય સારો તો, સકળ સંસાર સારો છે,
સમય સારો સધાવ્યો ત્યાં, નહીં સંસાર તારો છે,
સમય પર જે મહારાજા સમય પર તે ધરે ભગવા,
સમય પર ખાય તે ધક્કા, સમયનો રંગ ન્યારો છે,
ચડે વાદળ ચડે ભરતી, ચડે જોબન વધે લક્ષ્મી,
ત્રીંગા તે પડી જાતા, સમયનો રંગ ન્યારો છે,
સમય સારે ન સારૂં જે, કરે તે સહુ ગમારો છે,
અભાગી ખાય તે ખત્તા, સમયનો રંગ ન્યારો છે,

રાજ તિલક—(સ્વરાજ્ય સિદ્ધિશામાં) રાગ-ગઝલ

સુતરને તાંતણે સ્વરાજ્યની સિદ્ધિ સમાઇ છે!
રૂડા આ રેંટીઆથી તો, અમારી બાદશાહી છે!
સ્વતંત્ર હિંદને રાખે, શરીરો રંકના ઢાંકે!
આપે તંદુરસ્તી તો અમારે બાદશાહી છે!
ગરીબી હો, ફકીરી હો, અખંડિત આત્મ શ્રદ્ધા હો!
"અમૃત" આબરૂ રહી જો, અમારે બાદશાહી છે!

સ્વદેશ સેવા— રાગ-ગઝલ

સર્જેલા શ્રી પ્રભુજીયે, મનુષ્યો સર્વ સરખા છે,
નથી કોઇ ઉંચકે નીચો, જીવન તો સહુના સરખાં છે!
પ્રભુજીની જગતવાડી, તણાં ફુલડાં સહુ જીવો,
સુગંધીથી ભરેલા સહુ, સમજીએ તો એ સરખા છે!
વેધક આ વિશ્વનો-વાયુ કરે જીવ કોધીને ઘેના,
૬ મનહર દોષ માનવનો, સકળ આત્માઓ સરખા છે!

રાજ તિલક—(કુદરતી એકતા ') રાગ–કવ્વાલી?

સહુ ફરજંદ ખુદાના છે. સહુમા નુર ખુદાનુ છે,
અગર હો હિંદુ યા મુસ્લીમ, સહુ કુદરત ખુદાની છે,
વેદ પુરાણ, યા કુરાન, અવસ્તા, બાઈબલ, ઈન્જીલ,
સહુમા તેજ છે સરખુ, સહુ કુદરત ખુદાની છે,
જપો મુખ રામ, કે રહેમાન, અગર જરથોસ્ત, કે ઈસુ,
જુદા છે નામ એ તો પણ, સહુ કુદરત ખુદાની છે
પ્રભુ છે કાશી કાબામા; મંદિરો, ને મસ્જીદોના,
હરી હકતાલા એ ' અમૃત, " સહુ કુદરત ખુદાની છે

અરૂણોદય— રાગ–ભજન

અણમોલ પળ વીતી જતી, અણબોલ કા ઉભા રહ્યા?
એંધાણ શા આપુ હવે, વેચાણ દીલના થઇ ગયા,
નીશાનીઓ શાની આપુ હવે સ્યામ? આપ પૂછો દીનને, છો દીનના અ રામ
* ભાવનાની ભક્તિ તમે સ્નેહથી સ્વીકારી, પ્રીતિ પૂજારી તમે ગાયા ઉપકારી
આજે ઉદય થયો ભાણુ–જીવનમા આજે ઉદય થયો ભાણુ–

સુર્યકુમારી— રાગ–ભજન

પકડતા જાળમાં ઉંદર, ભરાયો સર્પ તે અંદર
હર્યું ઘોડા બદલે ખચ્ચર, અમારી આમ બાબત છે ' (પગુ ને થયું કેમ?)
ખીજાણા નાર નખગળા, મુઝાણા જોઇ ગોટ ગા
પછીથી પુછડાવાળો, મળ્યો તો આમ બાબત છે !
તમારા કષ્ટ સઉ ટળશે, અવશ્યે ન્યાય પણ મળશે,
તમારા શત્રુ સપડાશે અમારી એ કબુલત છે !
તમારી એ કબુલત છે ! અમારી આમ બાબત છે !

પુંડલીક— રાગ–કવ્વાલી.

જ્યારે પડે આફત શીરે, ચાહનાર પણ આઘા ખસે,
જેને પડે તે ભોગવે, બીજા ઉભા સ્હામા હસે.
ચડતી મહીં, તો હાજી' હા, કરનાર જગમા લાખ છે,
પડતી મહીં દે સાથ જગમા, કોઇ એ વીરલા વસે
જો બન્યા પોતેજ મુરખા, તો બીજાનો વાંક શો,
તે જાણ્યુ નહી કેમ થઇ જે, અંધ અગ્નિમા ધસે,
આજ ખુલ્લી આખથી, જોયુ–સગા સહુ સ્વાર્થના'
જાણ્યા છતા મારા સમા, ભોળા દિવાના થઇ ફરે—

વીરવીજય— રાગ–ગઝલ

લગાડી મોહીની દીલની, મને વ્હાલે વિસારી છે,
સુકાતો બાગ જોબનનો, કપાતા કાળજા કુણા,
તુટી દીલની લગામો તો, પછી પુરી બીમારી છે—
થતા ના બેહયા વ્હાલા, કરી ઘાયલ જીગર મારૂ,
થશે ચુરા જીગરના તો, ગુન્હેગારો તમારો છે—
ગુન્હા લાખો હશે મારા, દીલાવર તે છતા પ્યારા,
દીવાનીપર દયા લાવો, વિનતી એ હમારીછે—

વસીવીજય— રાગ–ગઝલ

તમોને જો તમારાથી, તમારો દેશ પ્યારો છે,
ન તજશો ધર્મ નિતી તો, વિજય અંતે થનારો છે'
હશે જો સંપને સમતા, વળી કર્તવ્યને હિમ્મત,
તમારા ભાગ્યનો આખર, ચમકવાનો સિતારો છે!
જશે એ રાત અંધારી, ચમકતા શૌર્યનો ભાનુ,
ઝુગી યાહોમ, કરી રણમા, વિજય ડંકો તમારો છે!

વીર કુણાલ— રાગ-ગઝલ

અમારા દેશને છોડી, અમે થાનાર પરદેશી,
હૃદયને મેળવી લેશે, અમારો પ્યાર પરદેશી.
થયા દુર્ભાગીયા એવા, તજાવી દેશની સેવા,
ભટકશું પારકા ઘરમા, બની લાચાર પરદેશી,
અમારા ધર્મ નીતિથી, અમારી સત્યરીતિથી,
અમે સત્કર્મથી થઇશુ, હૃદયના હાર પરદેશી,
અમારા દેશ બંધુઓ, અમારી જન્મ ભુમીમાં,
હવે છેલ્લા પ્રણામો છે, અમે હદપાર પરદેશી !

બુદ્ધદેવ— રાગ-ગઝલ.

તમને ઘટે નહિ આવુ કાન્ત ! તમને ઘટે નહિ આવું,
આશ્રિત પર શુ રિસાવુ કાન્ત ! તમને ઘટે નહિ આવુ;
માનસ સરના રાજ હંસ તમે, મુકતા ફળના ભોગી;
કમળ કુસુમ સમમેજ સુંવાળી, મુકી તમે થયા યોગી -કાન્ત !
જે સરવર જળ પાન કર્યા ત્યા, કંટક કદી નવ ધરીયે,
સુખ દુ:ખમા નિશદિન અનુસરતી, ફિ કરી કયમ પરહરીયે.-કાન્ત !

પૃથ્વી પુત્ર— રાગ-ગઝલ.

નથી પરવા જીવન ધનની, ફના અંતે થનારૂ છે,
તો સ્વામીના વચનપરથી. સમર્પણ સૌ અમારૂ છે-
અખિલ જગમા વીરલ મિત્રો, વિરલ આત્મા સમર્પણ છે,
પરાર્થે આ જીવન દેવું, વિરલ જનનેજ પ્યારૂ છે,
અને સુરમો નયનનો તો, નયન મારા ધરૂ ચરણે,
અને જુતા ત્વચાના તો, શરીર સ્વામી તમારૂં છે-

રાજા સભાજી—   રાગ-ગઝલ

પ્રણય અમૃત પીનારાને, મરણુ દરકાર શા માટે?
ડુબ્યા છે તે તર્યા સાચા, પછી ભવપાર શામાટે?
તમારૂ એક આંસુને અમારા આંસુના સિન્ધુ,
બરાબર છે, પછી બાકી જમાઉધાર શા માટે?
જીવન જો પ્રેમમા ખોયા, મરણુ જો પ્રેમના જોયા,
ગજવીએ સ્વર્ગ પણુ પ્રેમે, પછી અવતાર શા માટે?

મીનળ-મુજાલ—   રાગ-ગઝલ

જગતના જાણુ ભેદુઓ, રસીક દિલના દીલાવર કો,
બતાવો કોઈ તો આશક? . . . ... જગતના
કરૂ તન મન સૌ ડુલ, આપુ માગો જે તે મુલ.
ઝુરે આ કુમળુ બુલબુલ, બતાવો કોઇ તો આશક?
ગૂંદૂ આખડી આજી, ગુથી વેણી ફુલડાથી
કચુકી કસકસી બાધી, બતાવુ-કોને તે આશક?

વીર કેસરી—   રાગ-ગઝલ.

ખરા તે હીંદના સતાન, લડે જે હીંદને કાજે,
લડે જે હીંદને કાજે, મરે જે હીંદને કાજે,
ડુબાતો દેશને દેખી, ચડે વારે ઉમગેથી,
પ્રભૂ કે બાદશાહોથી, જુઝે જે હીંદને કાજે,
ન મોહે મયા મહોબતમા, ન લોભે માલ દોલતમા,
જીવન જર પ્રાણુ સૌ પલમા, તજે જે હીંદને કાજે,
યતો ધર્મ સ્તતો જય છે, કરો યાહોમ શો ભય છે,
અમર તે થાય છે નિશ્ચયે, મરે જે હીંદને કાજે.

અહલ્યાબાઈ— રાગ-કવ્વાલી

દુનીયા તણા દિવાના, દીલભર મજાઓ લુટે,
તુટે જીવનની દોરી, આશા છતા ન છુટે—
બાળક મટી યુવાની, આવે બને દિવાની,
તન ધન મળે તરૂણી, આશા છતા ન છુટે—
આવે પછી બુઢાપો, ધોળા થતા નીમાળા,
રે' બાકી લાકી લાળા, આશા છતા ન છુટે—

વીર કેસરી— રાગ-ગઝલ

ફુ પદ તજો હરામી, દુનીઆ નથી સદાની,
જર જોર ને જુવાની, સહુએ થવાની ફાની,
સાચી સલાહ માનીરે, કરણી કરો મજાની,
મમતા મુકોને પ્રાણી સહુ અંતે ધુળધાણી
આ જુઠી જીદગાનીરે, સ્વપના સમી લ્યો જાણી,
કોઇ આજ કોઇ કાલે, પરલોક પથ ચાલે,
જમ દુત આવી ઝાલેરે, દુનીયા ડુબી જવાની.

વીર કેસરી— રાગ-ગઝલ-કવ્વાલી.

થવાનુ ના થવાનુ કહે. નજુમી કોણ એવો છે,
ન જાણ્યું જાનકી નાથે, સવારે શુ થવાનુ છે?
હતી શલ્યા રૂપે અહલ્યા, જગતમા વાત જાહેર છે,
ન જાણ્યુ જ્ઞાની ગૌતમે, સવારે શુ થવાનુ છે?
હતા કૌરવ અને પાંડવ, જગતમા મહાબળી યોદ્ધા,
ન જાણ્યુ ભીષ્મ જેવાએ, સવારે શુ થવાનુ છે?
રમ્યા જુગટુ સહુ સાથે, વિભુતી સૌ ગયા હારી,
ન જાણ્યુ ધર્મ જેવાએ, સવારે શુ થવાનુ છે?

પૃથ્વી પુત્ર— રાગ—ગઝલ—કવ્વાલી

સોટો કહે છે કૃષ્ણ કર્તા, અકર્તા સાક્ષાત છે,
તો ધ્યાન દઇને સાંભળો આ અજાયબીની વાત છે—
ખાંડવને બાળ્યુ અર્જુને, લંકા હતી સોનાતણી.
હનુમાનજીને પૂછડે, ત્યાં આદર્યો ઉત્પાત છે—
બાળ્યો નકામો કામને, બેભાનમા શ્રી શંકરે,
દારિદ્ર જગનુ બાળવા, ના કોઇની તાકાત છે—
આ કોલસાનો ભેદ એ, દારિદ્ર બાળો દેશનુ,
જે કૃષ્ણથી એ ના બળ્યુ, તો અજાયબીની વાત છે—
બ્રાહસ્પતિ સમ વિદ્વતામા, વિપ્ર આ સાક્ષાત છે,
ઉલટા તણુ સુલટુ કર્યું. એ અજાયબીની વાત છે—

બીનળ મુંજાળ— રાગ—ગઝલ

પાળે પ્રજાને પુત્રસમ, તે દેવસમ પૂજાય છે.
યશગાન એવા નૃપતિઓના, દેવતાઓ ગાય છે.
જગતમા પાળે પ્રજાની હિત, નૃપ એ જાણે ધર્મની રીત—જગતમા
જે ન્યાય આપે શીખવે, રાજા થવા તે યોગ્ય છે,
વિદ્યા કળાને શીખવે, રાજા થવા તે યોગ્ય છે.
અફસોસ છે પણ એટલો; કે કોઇએ ના કામના,
રાજા બધા ધર્મો ભુલી રાજા, રહ્યા એક નામના.

બીનળ મુંજાળ— રાગ—ગઝલ

વચન આપી ન પાળે જે, પોતાના કહીને મારે જે,
એવા ઠગ સ્વાર્થી સાથે, કહો સહવાસ શા માટે ?
ઉપરથી લાગે રૂપાળા, પરંતુ હૃદયના કાળા,

હવે જાણ્યા છતા પણ ઘા'-ચાહી સહવાસ શા માટે?
આપી કહી ઝેર બહુ દીધા, ભરોસે તે અમે પીધા,
જીવન નિર્દોષના લીધાં, છતા સહવાસ શા માટે?
તવંગર હો કે હો મ્હોટા, ભલે હો દેશના સુબા,
દયા ગરીબોની જાણે ના, પછી સહવાસ શા માટે?

મીનલ મુજાલ— રાગ–ગઝલ–કવ્વાલી.

તુટેલા તાર વીણાના, તે બધાશે ફરી પાછા, (૨)
ફુટેલા પ્યારના વાજાં, ન સધાશે કદી પાછા
દીવાલોમા પડ્યા ચીરા–તે સધાશે ફરી પાછા (૨)
થયા ચીરા જીગરના તે, ન સધાશે કદી પાછા
પડ્યા જે મ્હોતના મુખમા–ઉભા થાયે ફરી પાછા (૨)
છવાયા બેવફાથી જે, ન સાજા થાયે તે પાછા
પડેલા ઝખમના ખંજરના–પુરાયે તે ફરી પાછા (૨)
પડેલા જુલ્મના ઘા તે, ન રૂઝાયે કદી પાછા—

મીનલ મુજાલ— રાગ–ગઝલ.

છે આસુડાની જીન્દગી તે. આસુડામા વહી જશે,
ભલે સ્નેહના કે શોકનાં પણ આસુડામાં ભળી જશે
મોતી તણુ રૂધીર અશ્રુ ઉષ્ણ વ્હેે નસ નસ મહીં,
આ જીદગીમા હર્ષ કે,–હૈમા હવે કંઇ રસ નહીં.
જન્મની બાલ જોગણુ આ પ્રવાસી પ્રેમ આલમની,
સતાવે શીદને ભાઇ જાઉં આળા હું વા'લમની
પુજારણુ ચીત્રપટમાં આ. વીરાજેલા વીલાસીની,
ભીખારણુ પ્રેમની હુ તો, હૃદયવનના કલાપીની.

સત્ય પ્રકાશ. રાગ—ગઝલ

શીયળ, સદ્ધર્મનું પાલન, સદા શાન્તિ પતિસેવા,
સહનશીલતા વિના ઓના, હૃદયભંડાર સૂના છે
સ્ત્રીયોચિત સદ્ગુણો વીણુ સહુ ભણ્યા પણ ન ગણ્યા ગણવા
વૃથાએ ભાર ભણતરના, જીવન સંસ્કાર સૂના છે
ખરી શોભા ન વસ્ત્રોથી, ન સુંદરતા ન ભૂષણ છે,
ખરા શણગાર સદ્ગુણના, વિના શણગાર સૂના છે,
મળે કે ના મળે પ્રીતી, ટળે કે ના ટળે દુ:ખડા,
છતા સ્ત્રી ધર્મ તજવાથી, અરે અવતાર સૂના છે

સંસાર નૌકા— રાગ—ગઝલ.

ભલે બહુ ભાવથી શીખે, શીખેલુ વ્યર્થ તે જાએ,
કરે મહેનત છતા સોનુ, ઘસ્યુ તે ધુળ થઈ જાએ ?
લખ્યુ વાચ્યુ ભણ્યા—ભૂગોળ, ને ઈતિહાસ અવલોકયા.
વળી હીસાબ ગણવામા, દીવસના—દીવસો રોકયા.
સફળ એ જાણવુ અંતર, બધુ છે ધુળ પર લીંપણ.
નથી સદ્ગુણ તો—શિક્ષણ, નકામુ સર્વ કહેવાએ.

દેવી પ્રભાવ— રાગ—કવ્વાલી.

વખત પલટાય છે જયારે, બધુ પલટાઇ જાયે છે,
બને છે રંકના એ ભુપ, નૃપાળો રંક થાયે છે.
જમાનો તે ગયો જુનો, હવે નવયુગ આવ્યો છે,
નમળ વા ન્યાય પણ પૂરા, ગરીબોતો ધુંદાયે છે—વખત
નથી એ દોષ કોઇનો, ખરેખર ખૂબી કિસ્મતની,
હતા—જે ભક્ષ સિંહોના, શિયાળો આજ ખાયે છે—વખત

અમજોના બંધન— રાગ ગઝલ

ગરીબી જ્યાં વહે ગંગા પ્રભુના ત્યાં ખરા બંદા,
વરે ત્યાં કીર્તિ આનંદ, સરે ત્યાં સ્વર્ગની ગંગા.
ગરીબીએ લખ્યા ઇતિહાસ, ગરીબીની વિધાતા દાસ,
ગરીબી છે જીવનની આશ, ગરીબી છે જગતનો શ્વાસ
ગરીબીથી વિવેકાનંદ, ગરીબીથી દયાનંદ ચંદ્ર,
ગરીબીમાં હતા ગોપાલ, ગરીબીમાં દીસે છે લાલ,
મહા જે હિંદવાસી નામ, ગરીબીના કર્યાં પયપાન,
ગરીબી હિંદ દાદા પ્રાણ, ગરીબી ગાંધીજીના જાન

ભાગ્યોદય— રાગ-ગઝલ

દિલ મારૂં આ દીવાનું, ફટકયું ફરે છે ક્યાં ક્યાં?
જેમ જેમ લગામ ખેંચું, જઇ જઇ મરે છે ક્યાં ક્યાં?
પૂરાઇ પીંજરામાં, હું પંખીણી ખુશીથી,
તોએ પછાડી પાંખો, ફોકટ ફરે છે ક્યાં ક્યાં?
જુવાની આ મુંઝાવે, પણ સત્ય કેમ છોડું?
તોયે હૃદય પ્રણયની, પ્યાલી ભરે છે ક્યાં ક્યાં?
ક્યાં ક્યાં જીગર ચીરાયે, ક્યાં જીંદગી સુકાયે,
જાણું ન આંખમાંના આંસુ, ખરે છે ક્યાં ક્યાં?

દીવાન— રાગ-ગઝલ-કવ્વાલી

આ દુનિયામાં ગણાતા રામને રહેમાન,
જુદા થયા જ્યારે, બન્યું કમભાગ્ય હિન્દુસ્તાન.
ગૉડ કે ગોપાળ—નામો જુદાં સરજાયાં,
ખુદા, અલ્લા, ઇશુ ને ઇશ્વર, માતા મહામાયા—એક છે

જુઓ તપાસી શાસ્ત્રો પુરાણાં વેદને કુરાન,
રહીએ સપ જો સમજો તો હિન્દુને મુસલમાન—
એક બીજાનો દ્વેષ કરતા, દુસ્મને કર્યો ઘર પ્રવેશ—એક છે
જાગી જુઓ વૈભવ આપણા ચાલ્યા ગયા પરદેશ—એક છે

રૂકમણી—સ્વયંવર— રાગ—ગઝલ—કવ્વાલી

યમુના તણા કીનારે, ગોપાળ ગૌ ચરાવે,
સંગીત સ્વર ઇશારે, રાધા નીકટ બુલાવે,
બંસી ધ્વની સુણીને, શુદ્ધ દેહની ભુલીને,
નીકળીને ઘરથી રાધા, ગોપાળ સાથે આવે,
યમુના સરિત કુંજે, શૈયા કમળ બીછાવી,
શ્રીકૃષ્ણ કર કમળથી, રાધા ચરણ દબાવે,

સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર— રાગ—ગઝલ—કવ્વાલી.

ન સમજુ સ્વામી શી રીતે, ચરણ સેવા બજાવુ હું
ન એવી કોઇ વસ્તુ જે, પ્રભૂ તમને રીઝાવુ હું,
તમે છો પૂર્ણ વ્યાપક બ્રહ્મ, અનંતાનંત બ્રહ્માંડે,
કયું સ્થળ ખાલી છે તમથી, કે જ્યાં સ્વામી બોલાવુ હું
સદા નિર્મળ નિરંજનને, વળી નિર્વાસ ને નિર્લેપ,
પછી જળ સ્નાન ચંદન ધુપ, કયા પુષ્પો ચઢાવુ હું,
જગત સૌદર્યના અને શૃંગાર સૃષ્ટિના,
કયા શૃંગાર વસ્ત્રો એ, દિગમ્બરને વિટાવુ હું,
સ્વયંભૂ તાતના તેજે, તપે રવિ ચંદ્રને તારા,
મહાજ્યોતિ, દિપકને અલ્પ, જ્યોતિ હું બતાવુ શું,
સુમન ભાવે સુમને પૂજા, સુમન સહ તન કરૂં અર્પણ,
છો અંતરયામિ અંતરના, પછી તમને જણાવુ શું.

મેઘ માલિની— રાગ-ગઝલ

ગરીબ પ્રાણુ કમર પર, શ્રીમાન્ બાગ હાલે,
ગરીબ ચૂર્ણ જીગર પર, શ્રીમાન્ મોજ મ્હાલે,—ગરીબ
હજાર ચશ્મ રૂદનથી, ખુશાલ એક થાયે,
હજાર ક્રૂર જખમથી, આરામ એક કાયે,—ગરીબ
હજાર દેહ પતનથી, પૂજાય એક ભાવે,
હજાર જાન ખરીદ પર, રે એક શાહ કહાવે—ગરીબ

શુકદેવજી— રાગ-ગઝલ.

ભગવન્ મને દેખાડશો, ભગવાનનુ ઘર છે કયુ ?
ગંગા મહીં નાહ્યા પછી, ન્હાવાનુ બાકી શું રહ્યુ ?
ભગવન્ મને દેખાડશો, ભગવાનનુ ઘર છે કયુ ?
ખાધી બહુ ગમ તો પછી, ખાવાનુ શુ બાકી રહ્યું ?
ભગવન્ મને દેખાડશો, ભગવાનનુ ઘર છે કયુ ?
ગાયા મુખે ગોવિંદ તો, ગાવાનુ બાકી શુ રહ્યુ ?
ભગવન્ મને દેખાડશો, ભગવાનનું ઘર છે કયુ ?

કુમારપાળ— રાગ-ગઝલ

થઇ ભારતના સંતાન અમે, અમ ભારત પર કુરબાન અમે,
નથી શંકર બુધ્ધ કે રામ, અમે, નથી મહમ્મુદ, કે રહેમાન અમે.
(પણ) ધરી તે નરનું અભિમાન, અમે અમ ભારત પર કુરબાન અમે
તે પૂર્વ પ્રતાપ જગાડી અહીં, કર્તવ્ય કઠીન બજાવી અહીં,
કરશુ નોછાવર પ્રાણુ અમે, અમ ભારત પર કુરબાન અમે.
ભલે અન્ન કે વસ્ત્ર મળે ન મળે, ભલે આશ અનંત ફળે ન ફળે
કરી કર્મ સુધારસ પાન અમે અમ ભારત પર કુરબાન—અમે

કુમારપાળ- રાગ-ગઝલ

જીવનનો જે સમય બાકી, વૃથા તે નવ જવાદોને,
કરો શુભ કર્મ ભવ તરવા, ખબર છે કાલની કોને-જીવ.
ઘટે આયુષ્યના દિવસ, છતા કરીએ છતા મોટા,
જીવન વિશ્વાસ એ ખોટા, ખબર છે કાલની કોને-જીવ
તરંગોની તરળ જ્યોતિ પળેપળ જાય પલટાતી,
ઘડીભરનુ ન સુઝે ત્યા, ખબર છે કાલની કોને-જીવ

શુક્ર-જયતી— રાગ-કવ્વાલી

અમો વિશ્વાસવાળાને છુપાતી ઘા કરો શાને,
સતાવવામા આ ભોળીને, ગુન્હેગારી તમારી છે
ફસાવો રોવરાવોને, અખત્યારી તમારી છે,
ભલે કરાને ઘટે તે તે, ગુન્હેગારી તમારી છે
કદી આકાશ જો તૂટે, ભલે ભૂકપ હો ભારી,
જીગરનો પ્રેમ નહિ તુટે, પ્રિયા મુજ પ્રાણથી પ્યારી
જડેલા બધ નવ તુટે, ખુબી એ ભાવિની ન્યારી,
હૃદયે ચોટયા તેતો નહિ છુટે, પ્રિયા મુજ પ્રાણથી પ્યારી
ઝુરાવો વા ગીવાવો તે, મુખત્યારી તમારી છે,
ફસાવો જીવ ગાળો તે ગુન્હેગારી તમારી છે
તપાવો છો તપેલીને, વળી વન ધાર રેડીને,
વિચારો શુ દિલે કહો તે, ગુન્હેગારી તમારી છે
જગતનો નાથ જો સારે, સહન કરવુ મુગે મારે
જગ સમજીને બોલોને, ગુજારો તે નકામુ છે.
જ્યા દિલ સાફ ત્યા શુ છે, ભણી મન સમજીને રે'છે,
અમારી છે વફાદારી, પ્રિયા મુજ પ્રાણથી પ્યારી.

અરૂણોદય-   રાગ-ગઝલ-કવ્વાલી

વ્હાલા કહું વહેવારની, બે વાત આ અમૂલ છે,
અભિમાનથી તુ સાભળો, તો, આ તમારી ભૂલ છે!
મન માન્યુ મળતુ નથી, કોઇને બહુય સસારમા,
ખામીમા ખામી ખોળવી, એ તો તમારી ભૂલ છે.
કાળા છીએ રગે અમે પણ, કાળજા કાળા નથી,
તે નીચ કીંમત ના કરો, તો આ તમારી ભૂલ છે.
છોડી અમે શ્રી રામને, જપીએ તમારા નામને,
તોએ ન રાખો નેડલો, તો જીવતર અમારૂ ધુળ છે.
મીઠા અમી આપો નહીં, તો ચાહુ એ શા કામનો,
આ' પાઇ બાળો કાળજા, એ તો તમારી ભૂલ છે.

ચદ્ર-ગુપ્ત   રાગ-ગઝલ

અમોને પ્રાણથી પ્યારો, અમારો દેશ હિન્દુસ્તાન,
અખિલ સસારમા ન્યારો, અમારો દેશ હિન્દુસ્તાન,
હિમાલય શા ઉચા પહાડો, જે સ્પર્શે સ્વર્ગથી આસમાન.
સિન્ધુ, ગગા, યમુના આદિ, નદિઓ દઇ રહી અમીપાન
કળા કૌશલ્ય, વિજ્ઞાનો, તણા અહિંથી ફુટ્યા ઝરણા,
ઉપનિષદ વેદ ગીતા-બ્રહ્મ વિદ્યાના, અનેરા ગાન.
અમોને એની આ અમ માતૃભૂમિનુ હિલે અભિમાન,
બોલો હિન્દ દેવીને-સુજય-જયકાર, ને કલ્યાણ

ચાલુ જમાનો-   રાગ-ગઝલ.

અમારો કોઇ નથી આરો, સમય છે પ્રાણ લેનારો,
પડ્યો શિર દુ ખનો ભારો, પિતાજી મારો કે તારો.
થઇ છે પાયમાલી અર્તિ, સહુથી પિતા ભારી,

ગયાં ઘરબાર ને ધનમાલ, આવી સખ્ત લાચારી,
ભુરો તકદીરનો તારો, પિતાજી મારો કે તારો-અમારો.
ન ખાવા અન્નનો દાણો, ન પીવા ગોળામાં વારી,
નહીં તન ઢાંકવા કપડું, કહું શું વાત વિસ્તારી,
થયો સંસાર આ ખારો, પિતાજી મારો કે તારો-અમારો

છત્ર વિજય— રાગ-ગઝલ (ગૌ પોકાર)

નથી દીધા દુઃખો તમને, ન ત્રાસે તમને બાળ્યા છે,
અમારા બાળનો હક દઇ, તમારાં બાળ પાળ્યાં છે!
અમારા દેહના દૈવત, નીચોવી તમને અર્પ્યાં છે!
કરાવી પાન પયના ને, જીવન તમને સમર્પ્યાં છે!
અરે ઓ હિન્દના વાસી, શું બદલો એહ આપો છો!
બનાવી ચર્મના જોડા, છરાથી ગળા કાપો છો!

સમાપ્ત.

સુરત બરાનપુરી ભાગળ ઉપર આવેલા શ્રી અનાવિલ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમા રઘુભાઇ લલ્લુભાઇ દેસાઇએ છાપ્યુ.